

MAAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Salmonella kontrollimeetmete võimalikud muudatused

Piret Aasmäe
Maaeluministeerium

EPKK infopäev
22.11.2022

Miks?

praegu

Eesmärk muuta Eesti nakkusvabaks (Soome ja Rootsi)

Kulukas kõikidele osapooltele

Ei täida eesmärki

Seirest tulenevate kitsendustega hõlmatud 20 % karjadest

Muutmata 2013.aastast

miks

Praegune olukord on kulukas ja ebatõhus

Põllumajandusettevõtjad on rahulolematud ja tegelik olukord *Salmonella* levimuse kohta on teadmata

Loomade ravi täpse diagnoosita
Suureneb AMR

tulem

Salmonella leviku ohjamine ja võimalusel vähendamine

Kulutõhus tõrje

Väheneb kõigi rahaline koormus

Salmonellooside tõrje eeskiri on kooskõlas epidemioloogilise olukorra ja kaasaja nõuetega

EL-i liikmesriikide strateegiad sigade salmonellooside tõrjes

- **Nakkuse elimineerimine.** Kogu seapopulatsiooni hõlmav tõrjeprogramm peaesmärgiga kõrvaldada *Salmonella* nakkus karjades, kus see tuvastatakse (Soome ja Rootsi strateegia).
- **Nakkuse leviku vähendamine.** Kogu seapopulatsiooni hõlmav tõrjeprogramm peaesmärgiga vähendada *Salmonella* levikut esmatootmises motiveerides seapidajaid rakendama vabatahtlikke või kohustuslikke tõrjemeetmeid (Taani ja Hollandi strateegia).
- **EL-i miinimumnõuete järgimine.** Rümpade uurimisel põhinev seire tapamajas ja nakatunud farmide nõustamine bioturvameetmete tõhustamiseks.

Alternatiivid sigade salmonelloosi tõrje eeskirja muutmiseks

- A. Kogu seapopulatsiooni hõlmav tõrje eeskiri peaeesmärgiga vähendada *Salmonella* spp. levikut esmatootmises läbi farmide kategoriseerimise *Salmonella* riski taseme järgi.
- B. Tapamajaseirel põhinev kontrollprogramm vabatahtliku tõrjemeetmete rakendamisega esmatootmises. Nakatunud farmide nõustamine bioturvameetmete tõhustamiseks.

A. Variant- põhjendus

- Tagab haiguse leviku vähenemise loomadel ja seeläbi ka zoonoosete haigustekitajate leviku riski vähendamise inimestele.
- Loomapidajate võrdne kohtlemine vastavalt karja *Salmonella* riski taseme järgi.
- Jääb ära toodangu realiseerimise kitsendustest tulenev suur majanduslik kahju.
- Võimalik keskenduda kõrge *Salmonella* levimusega farmidele.
- Rahvatervis võidab, kuna loomade ravimine toimub laboratoorse diagnoosi alusel tuginedes antibiogrammidele ja väheneb AMRi tekke risk.

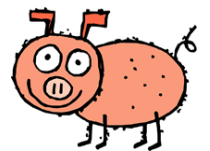
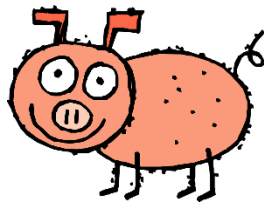
A. variant- meetmed:

Seire korraldus

Tõu- ja sugukarjades kogutakse igakuiselt vereproove antikehade määramiseks emistelt.

Nuumakarjade seiret tehakse kasutades tapamajas kogutud lihamahla proove (60-100 proovi karja kohta aastas) antikehade määramiseks.

Tulemuste põhjal määratakse karjale *Salmonella* tase.

A. variant- meetmed(2):

Kitsendused nakatunud karjadele:

- **Suguloomade** liikumine on lubatud ainult madalama riskitasemega karjast kõrgemale või sama taseme karjade vahel.
- Karja ***Salmonella*-staatus on avalik** läbi põllumajandusloomade registri
- **Tapasigade** realiseerimisel kitsendusi ei rakendata. Tapamajadele tehakse karja *Salmonella*-tase teatavaks ja tapamajadel on võimalik otsustada kuidas nad soovivad sigu käidelda.

Tõrjemeetmed karjas:

- Konkreetsete meetmete rakendamine on soovituslik.
- Pidaja on kohustatud parandama bioturvalisuse meetmeid farmis.
- Soovitatav või kõrgema riskitasemega karjadele kohustus koostada karjapõhine tõrjeprogramm kaasates tunnustatud nõustaja.

B. Variant- põhjendus

- Tõrjeprogrammi kõige olulisemaks eesmärgiks on vältida *Salmonella*ga saastunud lihatoodete jõudmist lõpptarbijani.
- Peamine on tapamajas rakendatavad bioturvalisuse- ja hügieenimeetmed.
- Loomapidajaid koheldakse võrdselt ja jääb ära toodangu realiseerimise kitsendustest tulenev suur majanduslik kahju.
- Ametliku seire proovide kogumine toimub ainult tapamajas.
- Vabatahtlikud täiendavad uuringud farmis.
- Rahvatervis võidab kuna loomade ravimine toimub laboratoorse diagnoosi alusel tuginedes antibiogrammidele ja väheneb AMRi tekke risk.

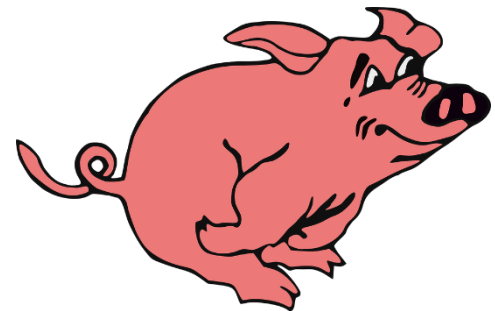
B. Variant- meetmed:

Seire korraldus:

Seire põhineb üleriigilisel **tapasigade** bakterioloogilisel seirel vastavalt EL-i nõuetele, mille puhul kogutakse proove tapamajast juhuvalimina kõikidest tapasigadest.

Kitsendused ja tõrjemeetmed:

- Kitsendusi karjades, kus nakkus tuvastatakse ei rakendata.
- Seapidaja on kohustatud bioturvalisuse meetmed farmis üle vaatama ja vajadusel korrigeerima.
- Konkreetsed tõrjemeetmed on soovituslikud.

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!

Piret Aasmäe

piret.aasmae@agri.ee

Arutelu

Tõrjeprogrammi element	Alternatiiv A farmide klassifitseerimine <i>Salmonella</i> -staatuse alusel	Alternatiiv B Tapamajaseirel põhinev
Seire		
Kohustuslik vs vabatahtlik	kohustuslik	tapamajas seire kohustuslik
Hõlmatus aktiivse seirega	Seroloogiline seire 100% karjadest aastas. Karjade <i>Salmonella</i> -staatuse ja –taseme määramine Kõik karjad va oma leibkonna tarbeks kasvatatavad seakarjad.	Üleriigiline tapasigade bakterioloogiline seire (vastavalt EL-i nõuetele) tapamajast kogutavatest proovidest valimipõhiselt (juhuvalim kõikidest tapasigadest, mis tapamajas tapetakse).
serotüübid	Seroloogilises seires kõik. Sugusigade elusmüügil: epidemioloogiliselt olulised serotüübid	Epidemioloogiliselt olulised serotüübid
Kitsendused nakatunud karjas		
loomade liikumine	Elus suguloomade liikumine ainult madalama riskitasemega karjast kõrgemale või sama taseme karjade vahel.	Ei kohaldata
toodangu realiseerimine	Ei kohaldata (tapamaja otsustab käitlemise erisuste üle)	Ei kohaldata
loomanäitustel osalemine	Karjadele kes ei ole kontrollprogrammis on see keelatud.	Ei kohaldata
haigete loomade eraldamine	Kliiniliselt haigete eraldamine on kohustuslik tulenevalt loomaheaolu nõuetest	Kliiniliselt haigete eraldamine on kohustuslik tulenevalt loomaheaolu nõuetest

haigete või nakatunud loomade ravimine	kliiniliselt haigete loomade individuaalne antibiootikumiravi lubatud. Kliiniliste tunnusteta loomale antibiootikumide manustamine keelatud.	kliiniliselt haigete loomade individuaalne antibiootikumiravi lubatud. Kliiniliste tunnusteta loomale antibiootikumide manustamine keelatud.
Bioturvalisusmeetmete ülevaatamine	Kohustuslik	Kohustuslik
inimeste liikumise piiramine	soovituslik	soovituslik
bioturvaprotseduurid inimestele	soovituslik	soovituslik
farmi ja sisseseade desinfektsioon	soovituslik	soovituslik
deratisatsioon, uluk- ja lemmikloomade tõrje/peletamine	soovituslik	soovituslik
bioturvaprotseduurid sõnnikule ja allapanule	soovituslik	soovituslik
proovide kogumine loomadelt tõrje läbiviimise ajal	soovituslik	soovituslik
proovide kogumine söödast	soovituslik	soovituslik
proovide kogumine keskkonnast	soovituslik	soovituslik
epidemioloogiline uurimine	soovituslik	soovituslik
nakatunud farmide individuaalne nõustamine tõrje läbiviimise perioodil	soovituslik	soovituslik
tõrjeplaani rakendamise (meetmete elluviimise) hindamine	soovituslik	soovituslik
karjade <i>Salmonella</i> staatuse avalikustamine	<i>Salmonella</i> staatuse kategooria avalikustamine teistele seakasvatajatele põllumajandusloomade registris ja tapamajadele	Ei